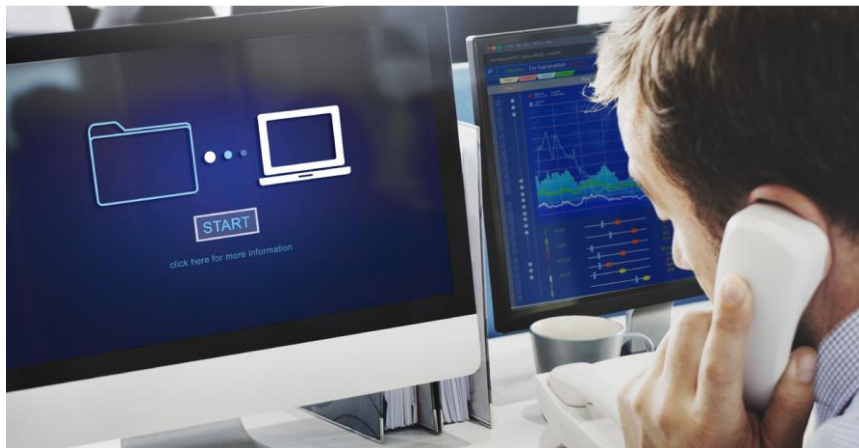

NAUDAS ATMAZGĀŠANAS APKAROŠANA: PAMATI

4. daļa: Aktīvu nodošana

Viens no galvenajiem veidiem, kā noziedznieki noslēp (strukturē) vai integrē noziedzīgā ceļā gūtos ienākumus likumīgajā ekonomikā, ir aktīvu, īpaši nekustamā īpašuma un citu augstas vērtības aktīvu, nodošana. Attiecības ar klientu var aprobežoties tikai ar šo aktīvu nodošanu un būt īslaicīgas. Tāpēc ir vēl svarīgāk, lai grāmatveži efektīvi piemērotu uz risku balstītu pieeju, lai neapzināti netiktu iesaistīti nelikumīgās darbībās.

Kā noziedznieki izmanto aktīvu nodošanu?

Noziedznieki bieži pārvieto vērtību starp cilvēkiem vai jurisdikcijām, pērkot, pārdodot vai pārvietojot augstas vērtības aktīvus. Dažreiz noziedznieki mēģina kārtot savus nelegālos ienākumus, veicot saistītus darījumus, kur viens aktīvs tiek nopirkts, bet cits tiek pārdots, ātri pēc kārtas (piemēram, pārdodot dzīvokli un pērkot laivu). Tas var palīdzēt aizsegt līdzekļu avotu un slēpt patiesību no cilvēkiem, kuri redz tikai vienu no darījumiem. Neatkarīgi no tā, kā tiek strukturēti darījumi vai kādi aktīvi ir iesaistīti, galīgais mērķis ir aizsegt saikni ar pamatā esošo noziedzīgo darbību.

Grāmatveži var netīši palīdzēt noziedzniekam pārvietot noziedzīgi iegūtus līdzekļus, strukturējot aktīvu nodošanu vai sniedzot nodokļu konsultācijas par darījumiem.

Kā izskatās uz risku balstīta pieeja?

Konsultējot klientu par aktīvu pārdošanu vai pirkšanu, profesionāliem grāmatvežiem jāņem vērā sekojošais:

- Vai jūs zināt, kas ir aktīva faktiskais īpašnieks? Vai tas atšķiras no personas, kuras vārdā aktīvs tiek turēts?
- Vai jūs zināt, kurš būs aktīva faktiskais īpašnieks pēc darījuma? Vai tas atšķiras no personas, kuras vārdā īpašums tiks turēts?
- Kāds ir pircēja labklājības izcelsmes avots un līdzekļu izcelsmes avots pirkumam? Vai darījumam ir jēga, pamatojoties uz to, kas ir zināms par pircēju?
- Vai aktīvu nodošanai ir jēga? Ja darījums ir komerciāls, vai tam ir komerciāla jēga? Ja darījums ir labdarība, vai tam ir jēga no labdarības mērķa viedokļa?
- Vai šis darījums ir saistīts ar virkni saistītu darījumu, ar kuriem nodarbojas citi profesionāļi?
- Vai darījums ir saistīts ar aktīvu pārsūtīšanu uz jurisdikciju vai no tās, kas tiek uzskatīta par augstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riska valsti - FATF publicēto šādu valstu sarakstu?

Veicamās pārbaudes (due diligence) apjoms būs lielāks, ja atbildes uz iepriekš minētajiem jautājumiem liecina par paaugstinātu naudas atmazgāšanas risku. Kā vienmēr, grāmatvedim ir jāveic pamatoti pasākumi, lai dokumentētu savu riska novērtējumu.

GADĪJUMA IZPĒTE PAR AKTĪVU NODOŠANU*

Centrālāzijas valsts amatpersona Šohrata Alperena ir piešķīrusi valsts finansētu infrastruktūras līgumu 2 miljardu dolāru vērtībā uzņēmumam, kas atrodas viņu jurisdikcijā. Šķietami nesaistītā darījumā uzņēmuma Lielbritānijas meitasuzņēmums piesaista Lielbritānijas juristu un grāmatvedi, lai konsultētu viņus par 5 miljonu mārciņu dzīvokļa iegādi Londonas centrā.

Profesionālajiem konsultantiem tiek sacīts, ka šis dzīvoklis paredzēts, lai jaunais uzņēmuma vadītājs - Anna Ēriksona paliktu tur, kamēr viņa strādās Londonā.

Kā daļu no klienta pārbaudes Lielbritānijas meitas uzņēmumam, grāmatvedis identificē, ka mātes uzņēmums atrodas Centrālāzijas valstī. Ir daudz ziņu par to, ka uzņēmumam tika piešķirts augstvērtīgs valdības līgums, par ko daudz kritizēts nepotisms.

Grāmatveži paši veic Annas Ēriksonas izpēti un pamana, ka, kaut kas nesakrīt. Grāmatveži vairākkārt saskaras ar nelielām norādēm, ka Anna, šķiet, ir no Centrālāzijas valsts (nevis no Skandināvijas, kā to liecina viņas uzvārds) - un viņi savā izpētē pamanīja, ka kāds ar šo vārdu ir attēlots sabiedriskā pasākumā ar Šohratu Alperenu. Nav minēts, ka Annai būtu kaut kāda pieredze infrastruktūras biznesā, tikai kā turīgo personīgā stiliste. Ar tik daudz aizdomīgām detaļām un potenciālā klienta precīzas informācijas trūkumu grāmatvedis pieklājīgi atsakās no iesaistīšanās un iesniedz ziņojumu par aizdomīgu darījumu (SAR) finanšu izlūkošanas dienestam. Izrādās, ka Anna ir amatpersonas brāļameita, un īpašums ir kukulis apmaiņā pret līguma piešķiršanu.

*Piezīme. Lai saglabātu konfidencialitāti, nosaukumi un jurisdikcijas ir mainītas.

Galvenie sarkanie karogi

- Klients cenšas pārmērīgi sarežģīt darījuma struktūru
- vēlama to personu anonimitāte, kurām ir faktiskās īpašumtiesības uz aktīvu, it īpaši, ja tiek izmantotas izmantojot pārstāvības tiesības
- Pircējs vai pārdevējs, kurš ir saistīts ar politiski nozīmīgām personām
- Darījumi, kas saistīti ar virtuāliem aktīviem (piemēram, Bitcoin vai citiem līdzīgiem produktiem) vai saistīti ar citiem neparastiem maksāšanas līdzekļiem (piemēram, dārgmetāli vai akmeņi)
- Darījumi, kurā grāmatvedim ir viegli redzams, ka ir nepietiekama atlīdzība (finanšu vai cita veida)
- Teritorijas, kas saistītas ar slepenību
- Sīkāka informācija, kas vienkārši nesaskan ar klienta sniegto informāciju

Kad atteikties no darījuma

- Ja neesat pārliecināts, ka klients ir godīgs ar jums attiecībā pret pašreizējo un piedāvāto aktīva faktisko īpašnieku.
- Ja labklājības izcelsmes avots un līdzekļu izcelsmes avots liecina, ka nauda, kas tiek izmantota aktīva iegādei, ir noziedzīgi iegūta vai nav citādi izskaidrojama.
- Ja pārdevējam, pircējam vai valstij, kurā atrodas aktīvs, jūsu jurisdikcijas valdība piemēro finansiālas sankcijas.
- Ja darījumam vienkārši nav jēgas.

Aizdomīga darījuma ziņojuma iesniegšana (SAR)

Ja Jums rodas aizdomas, ka aktīvu nodošanā var būt noziedzīga darbība vai noziedzīgi iegūti līdzekļi, iespējams, vēlēšities ziņot par savām aizdomām vietējam finanšu izlūkošanas dienestam. Dažās jurisdikcijās tas ir juridisks pienākums grāmatvežiem.

Atklāt (tip off)?

Ja sniežat SAR ziņojumu par aizdomām par naudas atmazgāšanu, Jums jābūt uzmanīgam, lai neatklātu personai, par kuru esat ziņojis, pastāstot par ziņojumu. FATF standarti pieprasa, lai likumi aizliegtu "atklāšanu". Tā rezultātā daudzās valstīs ziņotāja atklāšana ir noziedzīgs nodarījums, jo tas var kaitēt kriminālizmeklēšanai. Kaut arī šis noteikums nav pieņemts visās jurisdikcijās, profesionālajiem grāmatvežiem joprojām ir laba prakse neatklāt ziņojuma iesniegšanu.

Ir svarīgi atcerēties, ka pastāv arī risks nejauši atklāt klientam, veicot klienta pārbaudi (CDD). Ja rodas šaubas, sazinieties ar savu profesionālo grāmatvedības organizāciju vai vietējo finanšu izlūkošanas dienestu.